

3

стор.

ДЕНЬ ЛІСУ ПРОЙШОВ
КРАЇНОЮ

4

стор.

НЕ НАЛАМАТИ Б ДРОВ

5

стор.

ЛІСОВЕ СЕРЦЕ ЛІСОСТЕПУ –
«ГОМІЛЬШАНСЬКІ ЛІСИ»

Фото: Вікторія Рашкевич

НА ЧАСІ

Обговорено проект Стратегії лісорозведення в Україні

17 березня фахівці
Державного
агентства лісових

ресурсів України разом із представниками профільних міністерств та відомств, громадськості, провели експертне обговорення питань і проблем лісовідновлення та лісорозведення в Україні.

Захід відбувся в рамках реалізації проекту Продовольчої та сільськогосподарської організації ООН (ФАО) «Консолідація лісової політики в Україні», яким передбачено створення «Дорожньої карти реформування лісового господарства України». Експертні обговорення проблемних питань лісового господарства відбуваються вже не вперше.

За весь період існування проекту, починаючи з 2013 року, на даний час вже напрацьовано важливі результати. Здійснено комплексний аналіз національної лісової політики, концептуальні елементи якого презентовано громадськості.

Зокрема сьогодні експерти розглядали існуючі практики роботи з відтворення лісів та стратегії лісорозведення в Україні.

На думку фахівців, основними перешкодами у справі лісовідновлення і лісорозведення є недосконалість матеріального, правового та фінансового забезпечення.

Першочерговим завданням щодо покращення ситуації має бути розробка Стратегії лісорозведення в Україні, а також пропонується створення державного механізму управління захисним лісорозведенням та забезпечення контролю якості та ефективності робіт. N&S

«Ліс – це наша душа»

У рамках відкриття Всеукраїнської акції «Майбутнє лісу у твоїх руках» у Клавдієвському лісгоспі посадили три гектари сосни і дуба

Оксана МИКОЛЮК

21 березня, в Міжнародний день лісу, у Клавдієвському лісгоспі (Київське обласне управління лісового та мисливського господарства) стартувала 10-та ювілейна Всеукраїнська акція Державного лісового агентства України «Майбутнє лісу у твоїх руках». У ній взяли участь більше 100 учасників – від малих дітей до пенсіонерів: перші особи Мінагрополітики й Держлісагентства, а також працівники відомств, фахівці Дібровського лісництва, вихованці шкільного лісництва, жителі Клавдієво, громадські активісти та журналісти.

– Лісівник – це професія складна. Лісівники роблять надзвичайно важливу справу для всієї держави, частина якої – збільшувати лісистість України. Я дуже вдячний нашим лісівникам за таку копітку праці. В

цьому році в нас буде посаджено 40 тисяч гектарів лісу. Це на три тисячі більше, ніж буде вирубано, – сказав під час відкриття акції міністр аграрної політики та продовольства України Олександр Павленко.

Акція – ювілейна, їй вже 10 років, проводиться Держлісагентством і закінчиться 21 квітня в Міжнародний день довкілля. Уже на сьогодні, за словами заступника Голови Держлісагентства Віталія Атаманчука, в Україні посадили 60% саджанців від запланованих.

– Головне покликання кожного лісівника – вирощувати ліс, і кожен, хто це робив у своєму житті, скаже, що така робота дає справжню насолоду. Як правило, в нашій акції щороку беруть участь десятки тисяч осіб. Ми побачили, що якщо людина один раз взяла участь у акції, на наступний рік вона обов'язково долучиться, тим більше, що ми їх проводимо на всіх рівнях. Серед нас – представники лісництва і молоде покоління юних лісівників, яке ми плакаємо. Ми б дуже хотіли, щоб саме це покоління замінило нас на наших місцях – це наша надія на майбутнє. І саме вони доглядатимуть той ліс, який ми зараз створюємо, – наголосив Віталій Атаманчук.

Учасникам акції видали відро із саджанцями, рукавиці та основний реманент для цього – меч Колесова (спеціальне знаряддя для посадки). Як розповів головний лісничий Клавдієвського лісгоспу Микола М'ясоїд, винаходу понад 100 років: це стальна лопата, яку в 1883 році вперше застосував директор Харківського землевпорядного училища. Найкраще садити саджанці в парі. Людина робить мечем заглиблення на 25–30 см, а напарник опускає в землю коріння рослини. Основне – щоб не загнущся корінь, особливо сосни, тому що в такому випадку, як правило, саджанець загине.

Ділянка, на якій учасники акції посадили три гектари сосни і дуба, належить до Ботанічної пам'ятки загальнодержавного значення урочище «Бабка». Це мішане лісове насадження віком 120–150 років з багатим підліском та ґрунтовим покривом. Тут є рослини, занесені до Червоної книги, а загальна площа природної пам'ятки – 87 га. Жителі села Клавдієво, які вийшли саджати ліс, кажуть, що ліс для них – це і повітря, і захист, і гриби-ягоди, і їхня душа.

– Мій батько 30 років працював лісівником у нашому ліс-

ництві. З дитинства я їздила з ним на роботу, тому без лісу не уявляю свого життя: люблю садити дерева, доглядати їх. Це ж – пам'ятка природи, тому дуже хотілося б її зберегти, – розповіла жителька Клавдієво Вікторія Решетник (батько-лісівник – Григорій Козленко, - авт). – На цю акцію люди легко відгукуються, тому що все це ми робимо для наших дітей, для України. А проблем із вирощуванням лісу – предостатньо, адже він зараз дуже псується через відсутність води, розмноження шкідників. Більше хотілося б дуба, тому що сосна теж дає багато кисню, але забирає багато вологи.

Аби вирости і стали «дорослими» саджанці, посажені на акції, потрібно мінімум 80 років (сосна), для дуба – 100 років. За ними вже доглядатиме молоде покоління. За словами Віталія Атаманчука, також сьогодні лісорозведення проводиться на тих ділянках, які непридатні для іншого використання. Там лісівники повинні посадити ще до шести тисяч саджанців. Засаджуються всі регіони України – 24 області, навіть території, які знаходяться недалеко від зони проведення АТО (там, де проведено розмінування площ). N&S

УВАГА! ПЕРЕДПЛАТА

ПРИРОДА
СУСПІЛЬСТВО

ТРИВАЄ ПЕРЕДПЛАТА
НА ГАЗЕТУ
«ПРИРОДА І СУСПІЛЬСТВО»
НА 2015 РІК!

Передплатний індекс

49734

КОШИК ПОРАД

Дерево – тотем

Це дерево східні слов'яни вважали тотемом. Воно було завжди персонажем українського фольклору, символом міцї й сили. Слов'яни шанували його як священне дерево, про яке опікувався громовержець Перун. Без дозволу волхвів ніхто не мав права зрубати це дерево. У легендах розповідається, що на цьому дереві ростуть золоті молодильні яблука, які дають безсмертя, а під його корінням сховані скрині з коштовностями. Це сакральне дерево – **дуб (Quercus robur)**. Здавня свіже листя дуба товкли і прикладали до ран, які швидко після цього гоїлися. Сік з весняного листя дуба використовували для лікування нирок. Німецькі аптекарі успішно лікували зоб настоєм дубової кори. Усі ці чудодійні властивості дуба – в унікальному хімічному складі. У корі молодих дерев дуба містяться дубильні речовини (до 20%), багато пентозанів (14%) та пектинових кислот (6%). Листя дуба містить кверцетин, дубильні речовини і пентозани. Жолуді мають крохмаль (до 40%), жирні олії (до 5%), дубильні речовини (до 8%), білки, амінокислоти, цукри тощо.

Кора
Відвар кори дуба застосовують як в'яжучий і протизапальний засіб для полоскання при гінгівіті, стоматиті та інших запальних процесах порожнини рота, гортані, глотки. Використовують його для примочок при опіках. Також відвар застосовують при проносі, шлунковій і кишковій кровотечі, виразковому коліті, ентероколіті, дизентерії. У випадках надмірної пітливості долонь рук і ніг роблять ванночки. Відвар кори дуба використовують при рясній менструації, рахіті у дітей, при отруєнні грибами, солями міді та свинцю, захворюваннях печінки і селезінки, а також при пролежнях. Головною умовою заготівлі сировини – кора з молодих стовбурів і гілок дуба, в період сокоруху (до появи листя) на ділянках лісу, призначених до вирубки.

Листя
Листя одного і того ж дуба, зібрані в травні й липні, можуть служити для різних лікувальних цілей. При запорах, нетравленні шлунка липневе листя небезпечно через в'яжучі та інгібіруючі властивості. Травневим листям можна лікувати шлунково-кишкові захворювання.

Жолуді
З вилущених і піджарених жолудів готують шлункову каву, якою лікують рахіт, анемію тощо. Вона корисна також нервовохворим. Проте вживати жолуді потрібно обережно, оскільки вони у великій кількості отруйні.

Ольга ГОЛОВКО

ПОПУЛЯРНА УКРАЇНА

Замість золотавих розливів... бруд

Із Золотоношею пов'язані філософ Григорій Сковорода, поет Тарас Шевченко, письменник Іван Котляревський, науковець Михайло Максимович...

Сергій ГАЙДУК

Затишне містечко Золотоноша розкинулося на берегах річки Золотоношка, яка більш відома під назвою Болотоношка (притока Дніпра). У населеному пункті живуть близько 30 тисяч мешканців. Золотоноша – місто обласного підпорядкування, районний центр Золотоніського району Черкаської області. Також Золотоніській міськраді підпорядкована Згарська сільська Рада з селом Згар та два селища Гришківка та Ярки.

Назва «Золотоноша» викликала низку легенд. Згідно з однією з них, у другій чверті XVII ст. Золотоноша була замком Яреми Вишневецького і збірним місцем податків, сплачуваних з його величезного феоуду – так званої «Вишневецьчини». Зосередження у місті податків – золотих грошей –

Красногірський монастир

нібито й дало привід назвати його Золотоношею, тобто «золотою ношею». Проте, як свідчать писемні згадки, таке твердження хибне, бо Вишневецький прибув на Лівобережжя на початку 30-х рр. XVII ст., а назва міста з коренем «золот» з'явилася за 60 років до того. За іншою – черкаські козаки придбане «вогнем і мечем» золото складали у напівпрохідних, болотяних заводах річки Золотоноші. За третьою – пов'язують назву міста з подіями

часів монголо-татарів. Татарська флотилія, навантажена даниною, зібрана з підвладного люду, поверталася до Криму. Здійнялася буря, і хвилі ринули на чужинців. Вода поглинула і човни, і скарби. Коли ж стихія вгамувалася, хвилі почали прибивати до берега золоті речі. Це сталося на місці виникнення Золотоноші. Відтак, кажуть, річку назвали Золотоношею, а згодом і місто одержало цю ж назву. На думку ж науковців, своєю назвою річка завдячує природним особливостям: дно Золотоношки, покрите піщаними наносами, сяло, як золото, від домішків слюди золотавого кольору.

У 50-х рр. XVIII ст. тут бував філософ і поет Григорій Сковорода, в 90-х – письменник Іван Котляревський, у 1809–1811 рр. навчався майбутній учений Михайло Максимович, у 30-х рр. – кириломефодієвець Олександр Навроцький, 1845 р. Золотоношу відвідав Тарас Шевченко. У другій половині XIX ст. у місті перебував письменник Михайло Старицький. У 1897 і 1899 рр. у Золотоноші гастролював композитор Микола Лисенко, 1900 р. виступала на сцені актриса Марія Заньковецька, у 1913 і 1914 рр. – актор Панас Саксаганський, 1914 р. – Борис Романицький. У Золотоноші закінчив школу український поет, літературознавець і

перекладач Михайло Драй-Хмара. У місті народилися поет Костянтин Думитрашко (1814–1886 рр.), історик та бібліограф Микола Сагарда, полковник Армії УНР Микола Янчевський.

У Золотоноші збереглися цікаві пам'ятки архітектури, зокрема, вокзал залізничної станції «Золотоноша-1», Преображенська церква Красногірського монастиря, яка зведена в 1767–71 рр., у стилі пізнього українського бароко (архітектор Іван Григорович-Барський), Свято-Успенський собор, збудований у 1909 р.

Нині промислове виробництво міста представлено «Золотоніським лікєро-горілчанним заводом «Златогор», «Золотоніським маслоробним комбінатом», «Золотоношам'ясо», підприємствами машинобудівної та парфумерно-косметичної галузей.

Упродовж останнього часу в Золотоніському та Чорнобаївському районах склалася складна екологічна ситуація, пов'язана з забрудненням річок Сухої Згарі, Золотоношки, придамбового каналу недостатньо очищеними стічними водами. Згідно з висновками Державного управління охорони довкілля в Черкаській області, питання еколого-небезпечного стану річки Золотоношка має стати першочерговим, бо існує загроза зникнення річки з мапи України. N&S

З місця події

Робота з вогнем проти вогню

Кажуть, що пожежі в бору «передбачені» природою

Під Бояркою палили ліс. Правда, робилося це під наглядом господарів лісової ділянки – лісівників. А «паляями» виступили вчені з Національного університету біоресурсів і природокористування та ще й запросили закордонного спеціаліста у цій справі Йогана Голдаммера. Картину, як жовтогарячі язички полум'я облизують столітні сосни, крім кількох пожежників, з інтересом спостерігали студенти-третьокурсники – майбутні фахівці лісу.

Контрольованим лісопожежним експериментом «Використання низової рухливої пожежі для сприяння лісовідновленню у стиглому соновому насадженні» (площа 1,1 га), що пройшов у Плєсєцькому лісництві Боярської лісової дослідної станції, науковці залишилися задоволені. Керівник лабораторії лісової пірології НУБіП професор Сергій Зібцев пояснив, що контрольоване випалювання лісової підстилки у хвойних лісах практикується лісокористувачами в багатьох країнах.

Максим ЗЕЛЕНИЙ

Головний лісничий Боярської ЛДС Олександр Шевчук: «Як бути, коли палять твій ліс?»

Торжество ідей професора Сергія Зібцева колись побачать нинішні студенти

Це не завдає шкоди деревостанам, але значно знижує загрозу стихійних загорянь, коли вогонь може переходити у верхову пожежу і завдати значних матеріальних збитків. Більш того, на очищених вогнем від сухої хвої і трави ділянках значно краще проростає насіння сосни, що важливо для наблизеного до природи лісівництва, і вчені-лісівники мають намір довести це у продовженні свого досліді.

Лісопожежний експеримент у Боярській ЛДС проведено в рамках VI міжнародного семінару і національного круглого столу, що проходив 25–27 березня.

Вогню!